

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ (УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ)

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(індивідуальної усної співбесіди)
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
Для вступників на І курс навчання
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»**

Берегове – 2023

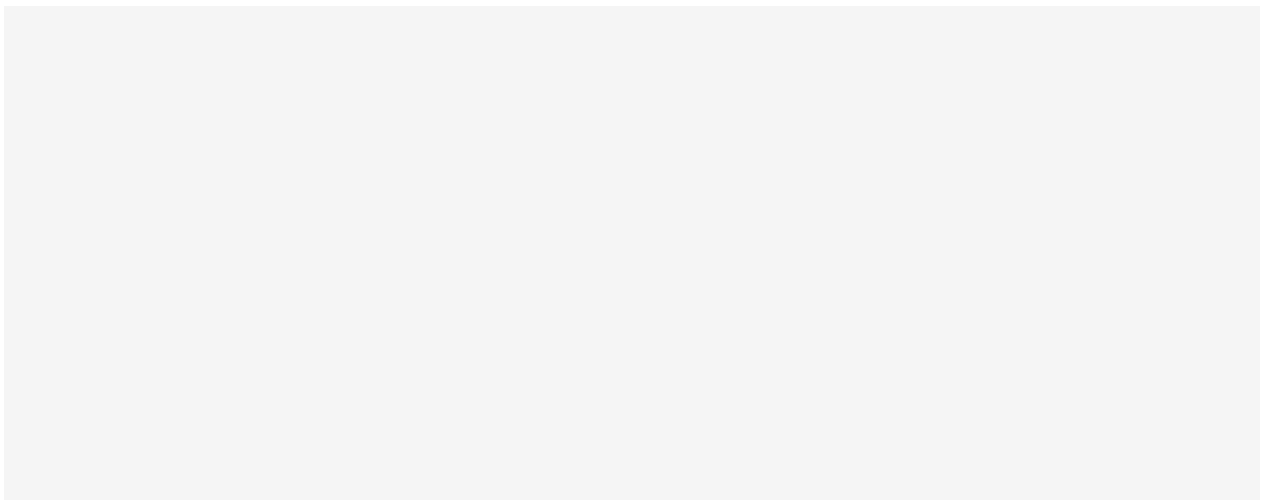
ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ *І.І. Орос (президент)*
_____ *С.С. Черничко (ректор)*

„_____” _____ *2023 року*

Програму вступного випробування розроблено викладачами
кафедри філології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Кордонєць О.А.
Барань Є.Б.
Лібак Н.А.
Певсе А.А.
Чонка Т.С.

ПЕРЕДМОВА

Програма вступних випробувань з української мови передбачена для підготовки тих абітурієнтів, які мають намір вступати до Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II для навчання за ОКР «Бакалавр» на перший курс навчання, і згідно з чинним законодавством належать до тих категорій громадян, які мають право не складати мультипредметний тест, а проходити вступне випробування у формі індивідуальної усної співбесіди у вищому навчальному закладі. Запропонована програма вступних випробувань з української мови розроблена на базі програми зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), затвердженої наказом Міністерстві освіти й науки України №696 від 26 червня 2018 року.

Детальнішу інформацію можна отримати у навчальному відділі або на сайті нашого інституту.

Бажаємо всім успішної та результативної підготовки!

УКРАЇНСЬКА МОВА

1. **Фонетика.** Система фонем сучасної української мови. Артикуляційна характеристика голосних фонем. Артикуляційно-акустичні умови творення приголосних фонем.
2. **Букви й інші графічні засоби.** Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дзь, дж.
3. **Склад. Наголос.**
4. **Орфографія.** Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження. Правопис складних і складноскорочених слів.
5. **Лексикологія.** Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Групи слів за лексичним значенням. Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Лексика української мови за походженням. Незапозичена лексика. Запозичені слова. Групи слів за вживанням. Загальноновживані слова. Діалектні та професійні слова. Застарілі слова. Неологізми.
6. **Фразеологія.** Фразеологізми як особливий вид лексики. Групи фразеологізмів за походженням та за значенням.
7. **Лексикографія.** Загальні відомості про словники. Сучасні словники української мови.
8. **Будова слова і словотвір.** Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.
9. **Морфологія.** Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні

(інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови: прийменник, сполучник, частка. Їх правопис. Вигук як частина мови.

10. Синтаксис і словосполучення. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення). Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Тире між підметом і присудком. Другорядні члени речення. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот. Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами; Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Складносурядне речення і його будова. Складнопідрядне речення і його будова. Види підрядних речень.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами зв'язку. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки, в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Стилістика. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

11. Розвиток мовлення. Види мовленнєвої, діяльності; адресант і адресат: мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне, мовлення. Тема й основна думка висловлення; Вимоги, до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст, і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінювання результатів знань вступника з мови здійснюється на основі:

а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;

б) освітнього змісту навчального предмета «українська мова», який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;

в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами оцінювання мають бути: - мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;

- знання про мову й мовлення;

- мовні вміння та навички;

- досвід творчої діяльності;

- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- Повнота і правильність відповіді.

- Ступінь усвідомлення, розуміння вивченого.

- Мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь повинна бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

БАЛИ	ХАРАКТЕРИСТИКА НАДАНОЇ ВІДПОВІДІ
101-107	Вступник може розрізнати об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, буде лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
108-115	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
116-123	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.
124-131	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
132-139	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує

	висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю та ін.
140-148	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
149-157	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо
158-166	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями
167-175	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
176-184	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.
185-192	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.
193-200	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.